

26 599 (R 1639)

Goedkeuring van het op 24 juli 1994 te Cartagena de Indias, Colombia totstandgekomen verdrag tot oprichting van de Associatie van Caraïbische Staten, met Bijlagen, en het op 10 december 1998 te Bridgetown, Barbados totstandgekomen verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Associatie van Caraïbische Staten tot vaststelling van de voorwaarden van deelneming door de Nederlandse Antillen als geassocieerd lid (Trb. 1998, 7 en 1999, 28)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE ZAKEN¹

Vastgesteld 31 oktober 2000

Het voorbereidend onderzoek heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Op 22 juni 1999 hebben 17 leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, behorende tot de CDA-fractie, de wens te kennen gegeven dat het op 24 juli 1994 te Cartagena de Indias, Colombia totstandgekomen Verdrag tot oprichting van de associatie van Caraïbische Staten, met Bijlagen, en het op 10 december 1998 te Bridgetown, Barbados totstandgekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Associatie van Caraïbische Staten tot vaststelling van de voorwaarden van deelneming door de Nederlandse Antillen als geassocieerd lid, overgelegd aan de beide Kamers der Staten-Generaal en de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba bij brieven van 9 juni 1999, kamerstukken I/II 1998/99, 26 599 (R1639), aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zullen worden onderworpen. De leden van deze fractie hadden graag eerder een begin gemaakt met de behandeling van het hieruit voortgekomen wetsvoorstel voor goedkeuring. Zij verzochten de regering om opheldering inzake de lange termijn (bijna een half jaar) voor de beantwoording van het drie bladzijden tekst tellende verslag van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken uit de Tweede Kamer. Wijst dit erop dat de urgentie van het verdrag naar het oordeel van de regering van het Koninkrijk respectievelijk de landsregeringen van de Nederlandse Antillen en Aruba niet bijzonder groot is?

¹ Samenstelling: Van Gennip (CDA) (*voorzitter*), Van Eekelen (VVD), Roscam Abbing-Bos (VVD), (*plv. voorzitter*), Van den Berg (SGP), Lycklama à Nijeholt (PvdA), Hirsch Ballin (CDA), Zwerver (GL), Ruers (SP), Van Thijn (PvdA), De Vries (RPF/GPV), Van der Linden (CDA), Rosenthal (VVD), Kohnstamm (D66).

De leden van de **CDA**-fractie hadden vooral behoefte aan een scherp inzicht, welke visie op de internationale economische betrekkingen van de Nederlandse Antillen en Aruba aan de verdragen ten grondslag ligt. Dit was voor hen de belangrijkste reden om uitdrukkelijke goedkeuring van

de verdragen te vragen. De behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer heeft die behoefte niet weggenomen. Het was deze leden opgevallen dat de desbetreffende vragen van de CDA-fractie in de Tweede Kamer blijkbaar slechts met vage algemeenheden konden worden beantwoord. Zij wezen in het bijzonder op p. 4 van de nota naar aanleiding van het verslag, waar is ingegaan op de vragen van de leden van de CDA-fractie naar de voordelen die de participatie van de Nederlandse Antillen, anticiperend op de goedkeuring van het verdrag, reeds heeft opgeleverd.

Het antwoord van de kant van de koninkrijksregering luidde: «Zonder resultaten op andere gebieden tekort te willen doen, levert de Nederlands-Antilliaanse deelname aan de volgende projecten op termijn bijzondere voordelen op:

- a) Duurzame Toerisme Zone: harmonisatie van beleid en eventueel wetgeving ten behoeve van het Caraïbisch gebied als duurzaam toeristisch product.
- b) Samenwerking op het gebied van verkeer en vervoer: het versterken van intraregionale verbindingen, alsook van de regio met de rest van de wereld.
- c) Natuurrampen: het ontwikkelen van samenwerkingsmechanismen ter bevordering van een gecoördineerde aanpak inzake dit regelmatig terugkerende, grensoverschrijdende verschijnsel».

De leden van de CDA-fractie zouden graag vernemen welke onderdelen van het toerismebeleid zijn of worden geharmoniseerd en welke wetgeving hierbij in het spel is. Welke extra maatregelen «ten behoeve van het Caraïbisch gebied als duurzaam toeristisch product» zijn op de Nederlandse Antillen gewenst? Zal de versterking van intraregionale verbindingen, alsook van de regio met de rest van de wereld, tot een grotere vrijheid in het aanbod van passagiersvervoer door de lucht leiden? Wat is in aantallen passagiers de omvang van het intra-Caraïbisch verkeer met de Nederlandse Antillen, respectievelijk van het verkeer van de regio met de rest van de wereld? Aan welke samenwerkingsmechanismen ten aanzien van rampen wordt gewerkt? Welke voordelen biedt de structuur van de Associatie daarvoor, zolang niet alle landen en gebieden in de regio zijn aangesloten?

Verder vroegen deze leden een toelichting op de volgende zin in de nota naar aanleiding van het verslag, luidende: «In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat nauwere samenwerking met de naaste omgeving ook van bijzonder belang is voor het verder uitbouwen van de banden met de Caraïbische landen». Wordt hier bedoeld dat Caraïbische samenwerking goed is voor de Caraïbische samenwerking, of heeft deze zin een diepere betekenis?

In antwoord op een andere vraag van de leden van de CDA-fractie in de Tweede Kamer, die de indruk hadden dat de voordelen van participatie tot op heden niet erg groot zijn geweest, luidde het antwoord: «Bovengenoemde indruk strookt niet met de eigen ervaringen van de regering van de Nederlandse Antillen».

Kan de regering aangeven welke ervaringen van de regering van de Nederlandse Antillen hier precies zijn bedoeld, en hoe de bedoelde voordelen kunnen worden gekwantificeerd?

De Nederlandse Antillen en Aruba behoren tot de landen en gebieden overzee bedoeld in het Vierde Deel van het EG-Verdrag. Dit leidt tot een nauwe band met de Gemeenschap. Deze wordt nog eens extra versterkt doordat de Europese Unie ook betrekking heeft op beleidsterreinen die tot de Koninkrijksaangelegenheden worden gerekend, in het bijzonder de buitenlandse betrekkingen en de defensie. Het feit dat de in de Nederlandse Antillen en Aruba wonende staatsburgers van het Koninkrijk ook het Europese burgerschap bezitten, wordt in de betrokken landen van het Koninkrijk als een extra voordeel ervaren en draagt bij aan de band van de

Caraïbische delen van het Koninkrijk met de Europese Unie. Deze leden vroegen de regering in te gaan op de betekenis van verklaring nr. 36 gehecht aan de Slotakte van Amsterdam. Zou het niet tijd worden voor een nieuwe analyse van de voor- en nadelen van uitbreiding van de werkings sfeer van de verdragen tot de Nederlandse Antillen en Aruba? Onderkent de regering dat zo'n uitbreiding – anders dan in het verleden wel eens is beweerd – geenszins hoeft te betekenen dat de betrokken delen van het Koninkrijk de «status van provincie» zouden verkrijgen? Onderkent de regering dat ook andere federale staatsvormen met een constitutioneel gewaarborgde autonome sfeer voor de deelstaten (of voor gebieden met een speciale status) verenigbaar zijn met het lidmaatschap van de Europese Unie? Is de regering bereid de parlementen en de bevolking te voorzien van geobjectiveerde voorlichting over de economische voor- en nadelen?

Inzake de relatie tussen het geassocieerd lidmaatschap van de Associatie van Caraïbische Staten en de associatie met de EG als voorzien in het Vierde Deel van het EG-Verdrag stelden de leden van de CDA-fractie nog enige andere vragen. In Annex II wordt het geassocieerd lidmaatschap ook opengesteld voor de Franse Republiek ten behoeve van Guadeloupe, Guyana en Martinique, en ten behoeve van de United States Virgin Islands. Is al beslist of deze gebieden inderdaad het geassocieerd lidmaatschap zullen vragen? Welke gevolgen heeft dat voor de huidige gelding van de EU- en EG-Verdragen in de Franse Antillen en Frans Guyana? Hoe zal de relatie van de US Virgin Islands met NAFTA zijn? Verder vroegen deze leden of de vergemakkelijking van import van grondstoffen en (half)producten uit andere delen van het Caraïbische gebied gevolgen hoort te hebben voor de toepassing van artikel 184 EG.

In aansluiting hierop vroegen de leden van de CDA-fractie aandacht voor de vraag naar de houdbaarheid van geïsoleerde economieën. Hoe verhoudt zich de Associatie van Caraïbische Staten zich qua bevolkingsomvang, BNP, en omvang van de handelsstromen tussen de lidstaten resp. met derde staten tot NAFTA en EG? Tot welk inzicht brengt dit de koninkrijksregering inzake de toekomstige participatie van de Nederlandse Antillen en Aruba aan andere samenwerkingsverbanden dan de Associatie van Caraïbische Staten? Hoe beoordeelt de regering de toekomst van zeer kleine monetaire gebieden?

Hoe verhoudt zich het BNP in 1999 per hoofd van de bevolking van de Nederlandse Antillen en Aruba tot dat van de andere leden en geassocieerde leden van de Associatie van Caraïbische Staten? Kan de regering een vergelijkingstabel verstrekken met die economieën en met de EU-lidstaten?

Daarnaast hadden de leden van de CDA-fractie nog een aantal vragen over de totstandkoming en de opzet van de verdragen. Met welke intensiteit was de koninkrijksregering betrokken bij de opstelling van het verdrag van 24 juli 1994? Hoe was de samenwerking tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken en de landsregeringen van de Nederlandse Antillen en Aruba georganiseerd? Op welke wijze was het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken hierbij betrokken. Is daarbij de mogelijkheid besproken dat de Nederlandse Antillen en Aruba met toepassing van artikel 28 van het Statuut de mogelijkheid van een zelfstandig lidmaatschap van de Associatie zouden verkrijgen? Is de thans getroffen regeling, waarbij deze landen via het Koninkrijk op grond van Artikel IV juncto Annex II van het verdrag, alleen geassocieerd lid kunnen worden, niet eigenlijk een tweederangspositie en dus tweede keus?

Tenslotte vroegen de leden van de CDA-fractie nog of de samenwerking in de Associatie van Caraïbische Staten mede dienstbaar zal kunnen worden gemaakt aan een betere bescherming van de rechten van de mens en aan het tegengaan van grensoverschrijdende criminaliteit. Hoe beoordeelt de regering in verband met de rechten van de mens het lidmaatschap van Cuba?

De voorzitter van de commissie,
Van Gennip

De griffier van de commissie,
Baljé